

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 16Co/122/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6212207650
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 06. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Štefan Baláž
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2019:6212207650.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Štefana Baláža a členov senátu JUDr. Ivica Hanuskovej a JUDr. Alexandra Mojša v spore žalobcu: Wüstenrot stavebná sporiteľňa, a. s., so sídlom 824 68 Bratislava, Grösslingova 77, IČO: 31 351 026, zastúpeného SEDLAČKO & PARTNERS, s. r. o., so sídlom 811 05 Bratislava, Štefánikova 8, IČO: 36 853 186, proti žalovaným: 1/ V. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX H. F., R. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Petrom Škrabákom, advokátom, Advokátska kancelária Banská Bystrica, Skuteckého 30, 2/ E. Z., nar. XX. XX. XXXX, bytom XXX XX H. F., R. XXX/XX, zastúpeného JUDr. Ľubicou Fabriciusovou, advokátkou, Advokátska kancelária Banská Bystrica, Janka Kráľa 7, 3/ A.H., nar. XX. XX. XXXX, bytom Y. F., L. X. XXX/XX, zastúpenej JUDr. Vierou Novákovou, advokátkou, Advokátska kancelária Banská Bystrica, Janka Kráľa 7, o zaplatenie 9.959,32 € istiny s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 2C/78/2013 zo dňa 08. 01. 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol a vo výroku, ktorým žalobcovi voči žalovaným 1/, 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40 %, potvrdzuje.

II. Vo zvyšku zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý.

III. Žalobca je povinný nahradiť žalovanému v rade 2/ trovy konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.102,36 € spolu s 5 % úrokom z omeškania ročne od 10. 02. 2013 do zaplatenia, a to všetko v mesačných splátkach vo výške 320,- € splatných k rukám žalobcu vždy do každého 25. dňa v mesiaci, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že omeškanie s plnením jednej splátky má za následok splatnosť celého plnenia a plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť ostatných žalovaných. Vo zvyšku súd žalobu zamietol a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žalobcovi voči žalovaným 1/ až 3/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40 %. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca po pripustení zmeny žaloby uznesením zo dňa 25. 06. 2018 domáhal uloženia povinnosti žalovaným 1/ až 3/ zaplatiť mu spoločne a nerozdielne sumu 10.102,12 € s úrokom vo výške 7,49 % p. a. z istiny od 10. 02. 2013 do zaplatenia a úrokom z omeškania vo výške 5% p. a. z istiny od 10. 02. 2013 do zaplatenia. Uvedeného plnenia sa domáhal na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. 28434265/7930 uzatvorenej na cieľovú sumu 11.500,- € a na základe poskytnutého medziúveru žalovaní 1/, 2/ sa zaviazali splácať poskytnutý medziúver 11.500,- € pravidelnými mesačnými splátkami. Na zabezpečenie splnenia záväzku žalovanými 1/, 2/ splácať poskytnutý úver spísal žalobca so žalovanou 3/ ručiteľskú listinu č. 1, žalovaní poskytnutý úver nesplátili, preto ich žalobca upozornil písomnou výzvou zo dňa 19. 04. 2012 na úhradu celého zostatku úveru, vzhľadom k tomu, že žalovaní 1/ až 3/

nerešpektovali ani túto písomnú výzvu, žalobca ich dňa 31. 07. 2012 vyzval o okamžité splatenie celého zostatku úveru vo výške 10.351,17 € a súčasne od uvedeného termínu sa zvýšila platná úroková sadzba zostatku o 5 %. Po termíne okamžitého splatenia celého úveru došlo zo strany žalovaných k čiastočnej úhrade dlžnej sumy, a to dňa 24. 08. 2012 vo výške 156,- €, dňa 25. 09. 2012 vo výške 156,- € a dňa 26. 10. 2012 vo výške 156,- €.

2. Pôvodne okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 27. 10. 2015 č. k. 2C/78/2013-243 a uložil žalovaným 1/ až 3/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 9.959,32 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 7,49 % p. a., zo sumy 9.959,32 € od 10. 2. 2013 do zaplatenia, s 5 % úrokom z omeškania ročne z rovnakej sumy od 10. 02. 2013 do zaplatenia, a to všetko v mesačných splátkach po 320,- €. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 04. 04. 2017 č. k. 16Co/2/2016-321 rozsudok okresného súdu okrem výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol, zrušil a v tomto rozsahu mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Krajský súd sa nestotožnil s právnym stanoviskom okresného súdu, že vo veci bolo potrebné aplikovať príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka. Síce nie je možné aplikovať zákon č. 258/2001 Z. z. v dôsledku ust. § 1 ods. 2 písm. a/ tohto zákona, toto ustanovenie ale vylučuje len aplikáciu tohto konkrétneho zákona, neznamená to, že vzťah medzi stranami sporu nie je možné považovať za spotrebiteľský, zmluvu uzavretú medzi nimi za spotrebiteľskú s odkazom na ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ustanovenia spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Posúdenie veci len podľa ustanovení Obchodného zákonníka bez ohľadu na ust. § 52 až 54 OZ, teda bez kontroly prijateľnosti zmluvných podmienok, odvolací súd považoval za posúdenie veci v rozpore so zákonom, v dôsledku ktorej skutočnosti okresný súd nevykonal ďalšie dôkazy v konaní. Okresný súd po vykonaní dokazovania po zrušení prvého rozsudku okresného súdu odvolacím súdom mal za nesporne preukázané, že strany sporu na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. 28434265/7930 uzavretej na cieľovú sumu 11.500,- €, uzavreli úverovú zmluvu dňa 08. 04. 2010, na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným 1/, 2/ medziúver pre stavebné sporenie FLEXIBIL v sume 11.500,- € pri úrokovej sadzbe 7,49 % p. a. Žalovaní 1/, 2/ sa zaviazali splácať poskytnutý úver pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 156,- € s tým, že splátka je splatná vždy v 1. deň príslušného kalendárneho mesiaca. O oneskorení splátky sa účastníci dohodli, že nedoplatok sa úročí dodatočnou úrokovou sadzbou 25 % p. a. s okamžitou splatnosťou (článok V. bod 1 Zmluvy). Žalovaná 3/ dňa 08. 04. 2010 podpísala ručiteľskú listinu č. 1. Podaním zo dňa 19. 04. 2012 žalobca žalovaným 1/, 2/ oznámil, že na ich úverovom účte vykazuje nedoplatok 632,99 € a žiadal ich, aby najneskôr do 15. 05. 2012 uhradili sumu 831,13 € a pokračovali v pravidelnom mesačnom splácaní riadnych splátok, prípadne navrhli spôsob úhrady nedoplatku. Zároveň žalobca žalovaných 1/, 2/ upovedomil o tom, že v prípade nerešpektovania tejto výzvy je oprávnený žiadať okamžité splatenie zostatku úveru a od uvedeného termínu sa zvýši platná úroková sadzba pre celý zostatok úveru o 5 % p. a. nad pôvodne dohodnutú úrokovú sadzbu. Podaním zo dňa 19. 04. 2012 oznámil žalobca žalovanej 3/, že hlavní dlžníci p. Ľubica Lenhardtová s manželom, ktorým poskytla ručenie pre stavebný medziúver, napriek jeho upozorneniam nezaplatili zameškané splátky vo výške 632,99 €. Zároveň ju žalobca vyzval k úhrade sumy 831,13 €. Podaním zo dňa 31. 07. 2012, ktoré bolo doručené žalovaným 1/, 2/ dňa 06. 08. 2012 a žalovanej 3/ dňa 21. 08. 2012, žalobca žalovaným oznámil, že porušili záväzky vyplývajúce z úverovej zmluvy v dôsledku nepravidelného splácania úveru, a preto žiadal okamžité splatenie celého zostatku úveru v celkovej výške 10.353,17 € dňom 31. 07. 2012.

3. Okresný súd následne zmluvu uzavretú medzi stranami sporu považoval za zmluvu o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka, avšak ju zároveň považoval aj za zmluvu spotrebiteľskú, ktorá spadá pod ochranu ust. § 52 až 54 OZ. Článok V. bod 6 úverovej zmluvy, s prihliadnutím na jeho obsah, súd považoval za neprijateľnú podmienku spôsobujúcu značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (teda žalovaných), pretože umožňuje veriteľovi, aby splátku použil najprv na úhradu poisťného na krytie úverovej požiadavky pre prípad smrti poberateľa stavebného úveru, ďalej nákladov, úrokov a až potom na splatenie istiny stavebného úveru. Podľa názoru okresného súdu veriteľ si takouto podmienkou istí, že v prípade nevykonalosti jeho pohľadávky od dlžníka nepríde o úrok a ostatné poplatky. Uvedená podmienka je podľa názoru okresného súdu v rozpore s § 566 ods. 2 OZ platného a účinného od 01. 01. 2008, teda v čase vzniku zmluvy. Podľa tohto ustanovenia pri čiastočnom plnení peňažného dlhu sa plnenie dlžníka započítava najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Súd prihliadol na to, že obsah zmluvy nemohli žalovaní ovplyvniť. Zmluvné dojednanie podľa predpisov obchodného práva je pre žalovaných 1/ až 3/ ako spotrebiteľov nevýhodné, žalobca poskytol žalovaným 1/ až 2/ úver v sume 11.500,- €, z ktorej sumy žalovaní zaplatili 4.397,64 €, z tohto plnenia súd započítal plnenie najprv na istinu, a teda žalovaným 1/ až 3/ zostáva zaplatiť suma 7.102,36

€. Preto v tejto časti súd žalobe vyhovel a žalovaným uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi túto sumu s 5 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 10. 02. 2013 do zaplatenia. Pokiaľ si žalobca uplatnil zmluvný úrok po splatnosti hlavného záväzku, súd mu ho nepriznal, pretože zmluvné záväzky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, a teda doba splatnosti úrokov za poskytnutie peňazí sa zhoduje s dobou splatnosti úveru. Súd v tomto smere poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. 4Obdo 143/1998, z ktorého vyplýva, že úroky sú súčasťou peňažného záväzku dlžníka, preto dôsledkom omeškania s ich platením je zo zákona vyplývajúca povinnosť platiť úroky z omeškania. Súd priznanú istinu s príslušenstvom povolil žalobcom 1/, 3/ splácať v splátkach po 320,- € (v súlade s prvým rozsudkom okresného súdu), potom, čo prihladol aj na výšku žalovanej sumy.

4. Okresný súd vec právne posúdil podľa ust. § 1 ods. 2 písm. a/ zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, podľa §§ 497, 499, 502 ods. 1, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, ďalej podľa ust. §§ 52 až 54, § 566 ods. 2 OZ a o výške úrokov z omeškania rozhodol podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení platnom od 01. 02. 2013. O splátkach okresný súd rozhodol podľa § 232 ods. 4 CSP.

5. Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie žalobca v zákonnej 15-dňovej lehote (§ 362 ods. 1 veta prvá CSP), a to proti výroku II. a III. rozsudku okresného súdu, teda proti výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol a vo výroku o náhrade trov konania. Odvolanie podal z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Namietal posúdenie uplatneného nároku na zaplatenie úrokov po vyhlásení okamžitej (predčasnej) splatnosti úveru súdom prvej inštancie. Argumentácia prvoinstančného súdu sa nesprávne opiera iba o jediné rozhodnutie, ktoré nezohľadňuje ustálený doktrinálny výklad ustanovení § 502 a § 503 ObZ a konštantnú rozhodovaciu prax súdov SR a ČR. Poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28. 10. 2014 sp. zn. 3Obdo/67/2013, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 21. 08. 2014 sp. zn. 33Cdo/2012/2014, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 24. 07. 2014 sp. zn. 33Cdo/1401/2014, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 27. 06. 2007 sp. zn. 33Odo/657/2005, rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 25. 09. 2003 sp. zn. 33Odo/518/2003, rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. 08. 2017 sp. zn. 1Co/393/2016, ako aj na ďalšie rozhodnutia krajských súdov v Žiline, v Košiciach, v Banskej Bystrici a v Prešove, uvedené v odvolaní. Podľa jeho názoru jazykovým výkladom druhej vety § 503 ods. 3 ObZ možno jednoznačne dospieť k záveru, že dlžník je povinný platiť úroky až do skutočného vrátenia poskytnutých peňažných prostriedkov, to znamená, že simultánne úročenie pohľadávky po splatnosti peňažného záväzku úrokom z omeškania a súčasne úrokom podľa § 502 ObZ nie je zákonom vylúčené. Poukázal na to, že žiadosťou o okamžité splatenie úveru nedochádza k zániku (predčasnému ukončeniu) zmluvy. Inštitút úroku je v právnej doktríne SR a ČR dlhodobito interpretovaný ako cena za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, preto má dlžník zásadne platiť tento úrok za skutočnú dobu užívania, bez ohľadu na termín splatnosti úveru, t. j. do doby skutočného vrátenia úveru veriteľovi. Tento svoj názor podporil citáciou viacerých komentárov, či už Obchodného zákonníka, alebo Občianskeho zákonníka Slovenskej republiky, alebo aj Českej republiky. Ďalej žalobca namietal započítanie čiastočných plnení žalovaných po splatnosti úveru na istinu v rozpore so zmluvou o úvere, konkrétne s článkom V. ods. 6 zmluvy. Pre poradie započítania čiastočného plnenia dlžníka na istinu alebo úroky je rozhodujúca vôľa dlžníka. V zmysle článku V. ods. 6 zmluvy o úvere „všetky splátky medziúveru sa zúčtujú podľa poradia najskôr na úhradu poisťného na krytie úverovej pohľadávky pre prípad smrti poberateľa úveru, nákladov, poplatkov, úrokov, pričom platí, že najskôr sú uhradené najstaršie nedoplatky“. Možnosti a spôsob ovplyvniť obsah zmluvy bol medzi zmluvnými stranami explicitne dojednaný.

6. K odvolaniu žalobcu podal písomné vyjadrenie žalovaný v rade 2/. Uplatnený nárok žalobcu na pokračujúce zmluvné úroky po zosplatnení spotrebiteľského úveru do jeho zaplatenia považuje v zhode so súdom prvej inštancie za nedôvodný, nakoľko zmluvné úroky z úveru patria veriteľovi len do splatnosti úveru, čo vyplýva aj z podstaty zmluvného úroku, ktorý je odplatom za oživenie finančných prostriedkov, ktoré sa poskytujú veriteľovi do doby splatnosti. V tomto smere poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax súdov, najmä rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. k. 4Obo/143/98 (teda rozhodnutie, na ktoré poukázal aj súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí), resp. nález ÚS SR IV.ÚS 476/2012 z 18. 09. 2012 a tiež rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15Co/52/2016 zo dňa 10. 05. 2017 sp. zn. 15Co/243/2015 zo dňa 25. 01. 2017, či sp. zn. 14Co/545/2016 zo dňa 13. 06. 2017. Na strane žalovaných určením predčasnej splatnosti úveru žalobcu došlo k zániku ich oprávnenia disponovať s predmetnými finančnými prostriedkami a tieto užívať a na druhej strane zase žalobcovi vzniklo právo na okamžité vrátenie požičanej nesplatennej istiny úveru, spolu so zmluvným úrokom za obdobie do zosplatnenia

úveru, kapitalizovaným ku dňu zosplatnenia úveru. U žalobcu tak došlo k zániku obmedzenia jeho práva na disponovanie s istinou úveru a s touto môže opäť bez ďalšieho nakladať, a teda niet dôvodu na to, aby mu ako veriteľovi bol priznaný nárok na úroky aj po určení predčasnej splatnosti úveru. Žalovaný 2/ tiež uviedol, že súd prvej inštancie správne aplikoval ust. § 566 ods. 2 OZ, ktoré je pre žalovaných ako spotrebiteľov výhodnejšie ako úprava v Obchodnom zákonníku či v zmluvných dojednaniach s dôrazom, že je viac než nepravdepodobné, aby si spotrebiteľ dohodu pre poradie započítania čiastočného plnenia na istinu alebo úroky osobitne vyjednal. Rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch žiadal potvrdiť.

7. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP) odvolanie prejednal viazaný jeho rozsahom a dôvodmi (§ 379, § 380 CSP) bez nariadenia pojednávania na prejednanie odvolania (§ 385 ods. 1 á contrario CSP) a rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch podľa ust. § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

8. Ako je uvedené vyššie odvolací súd je viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, a teda odvolací súd môže rozsudok okresného súdu preskúmať len v tom rozsahu, v akom bol tento rozsudok odvolaním napadnutý. Žalobca napadol rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd vo zvyšku žalobu zamietol a v závislom výroku o náhrade trov konania namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie, ktorý „byť si vedomý odlišných právnych názorov v odbornej verejnosti“ konštatoval v napadnutom rozhodnutí nedôvodnosť uplatneného nároku na zaplatenie úrokov po vyhlásení okamžitej (predčasnej splatnosti úveru) a namietal započítanie čiastočných plnení žalovaných po splatnosti úveru na istinu v rozpore so zmluvou o úvere.

9. Odvolací súd už v predošlom zrušujúcom uznesení č. k. 16Co/2/2016-321 zo dňa 04. 04. 2017 vyslovil, že posúdenie veci len podľa ustanovení Obchodného zákonníka bez ohľadu na ust. §§ 52 až 54 Občianskeho zákonníka, teda bez kontroly neprijateľnosti zmluvných podmienok, je v rozpore so zákonom. Podľa ust. § 52 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenie o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednanie, alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

10. Súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí právny vzťah medzi stranami sporu posúdil presne podľa vyššie citovaného ustanovenia § 52 OZ, a teda na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkmi boli žalovaní 1/, 3/, správne prednostne použil ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, a to najmä vo vzťahu k posúdeniu nároku na zmluvné úroky po zosplatnení pohľadávky u žalobcu, ale aj pokiaľ ide o nároky žalobcu na započítanie splátok. Súd v rozsudku skonštatoval, že dojednanie článku 5 bod 6 predmetnej úverovej zmluvy spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, pretože umožňuje veriteľovi, aby splátku použil najprv na úhradu poistného na krytie úverovej požiadavky, pre prípad smrti poberateľa stavebného úveru, ďalej nákladov, úrokov a až potom na splatenie istiny stavebného úveru a takéto dojednanie je v rozpore s § 566 ods. 2 OZ platného a účinného v čase vzniku zmluvy, keďže podľa tohto ustanovenia sa plnenie dlžníka má započítavať najprv na istinu a potom na úroky, ak dlžník neurčí inak. Takéto inakšie dojednanie v zmysle článku V. bod 6 úverovej zmluvy aj odvolací súd považuje za dojednanie neplatné (viď § 52 OZ) vzhľadom aj k tej skutočnosti, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.

11. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje aj s právnym záverom okresného súdu, že zmluvné záväzky sú vždy splatné spolu so záväzkom vrátiť poskytnuté finančné prostriedky, a teda doba splatnosti úrokov za poskytnutie peňazí sa zhoduje s dobou splatnosti úveru. Odvolaciemu súdu je známa taktiež nejednotnosť rozhodovania súdov Slovenskej republiky, v tomto smere poukazuje však na to, že krajský súd nie je viazaný rozhodnutiami iných krajských súdov Slovenskej republiky a ani rozhodnutiami Najvyššieho súdu ČR, pokiaľ daný právny problém je upravený právnymi predpismi Slovenskej republiky. V tomto smere nie je podstatná početnosť judikatúry a literatúry podporujúcej tú - ktorú doktrínu. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu (ktorý je totožný s právnym názorom Krajského

súdu v Prešove vyslovenom v rozhodnutí z 30. 06. 2015 sp. zn. 6Co/190/2014) „splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne (v splátkach) vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje jednoducho povedané cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. Absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok splácaný spolu v rámci splátky úveru v režime dojednaného záväzku. Tento stav tzv. výhody splátok je obvyklý a od nepamäti justifikuje nárok dodávateľa na úroky ako cenu dočasne obetovaných peňazí, ktorých dispozície sa veriteľ zbavuje v záujme získania budúcich úžitkov v podobe kapitalizovanej odplaty získanej za celé obdobie postupného splácania úveru, a teda výhody splátok. Iný stav je však príznačný pre predčasné a mimoriadne zosplatnenie úveru, kde veriteľovi vzniká nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatnenia úveru. V tomto prípade svojím právnym úkonom veriteľ navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenie obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Práve v tomto kruciálnom rozdiely spočíva ekonomická podstata straty nároku veriteľa na úroky za požičanie peňažných prostriedkov spotrebiteľa. Logicky tak nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem a vyvinúť úsilie smerujúce k skorému vráteniu peňažných prostriedkov a právny poriadok mu po mimoriadnom zosplatnení úveru poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená jednorazovo zosplatnenej pohľadávky (úveru). Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku. Súd takýto stav v žiadnom prípade nemôže pripustiť, lebo by toleroval založenie hrubej nadvlády dodávateľa voči spotrebiteľovi, a to navyše za stavu, že veriteľ si môže nárokovať a môže sa domôcť jednorazového vrátenia peňažných prostriedkov z majetku spotrebiteľa a nemusí trpieť nijaké obmedzenia užívania svojho majetku podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Ak by navyše odvolací súd takúto zmenu justifikoval, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však neponíma v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov. Uvedenou úvahou sa odvolací súd prirodzene dostáva aj v poradi k ďalšiemu zásadnému záveru, spočívajúcemu v skutočnosti, že keďže jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navyšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškaní s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. Ak napriek tomu existuje zmluvná úprava, ktorá s protiprávnym stavom stotožňuje aj odplatné nároky patriace len v právne súladnom stave, je táto právna úprava na škodu spotrebiteľa neprijateľne odchylná od zákona, čo zmluvnú podmienku podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, resp. podľa § 53 ods. 1 a 5 Občianskeho zákonníka robí absolútne neplatnou (pozri ďalej). Povedané inak v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie a na tento účel je kogentným určujúcim pravidlom § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nar. vl. 87/1995 Z. z. Ak by sa žalobca odplatných plnení napriek vyššie uvedenému výkladu neplatnosti dojednania dovoľával aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom citovaných ustanovení Občianskeho zákonníka a nar. vl. Alternatívne (podľa povahy zmluvnej úpravy) subsidiárne ani testom § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka.“ V tomto smere krajský súd poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012 z 30. 05. 2012, ktorý prešiel zároveň aj testom ústavnosti (viď uznesenie Ústavného súdu SR IV.ÚS 476/2012-14 zo dňa 18. 09. 2012, v zmysle ktorého krajský súd zrozumiteľne a presvedčivo objasnil rozdiel, resp. vzťah medzi úrokmi z dohodnutého úveru a úrokmi z omeškania, ako aj otázku, prečo zmluvný úrok patrí sťažovateľke iba do splatnosti dlhu a tento výklad považoval Ústavný súd za ústavne akceptovateľný). Odvolací súd len na podporu svojho právneho

názoru poukazuje aj na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 19Co/81/2018 zo dňa 16. 08. 2018, v zmysle ktorého „k tvrdeniu žalobcu, že povinnosť dlžníka platiť úroky je limitovaná splatnosťou úveru, odvolací súd uvádza, že pokiaľ by zákonodarca chcel, aby dlžník platil úroky aj potom, keď už bol povinný vrátiť veriteľovi celú istinu, nepochybne by to výslovne vyjadril. Je pravdou, že omeškanie dlžníka zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom samo omeškanie dlžníka neovplyvňuje vznik nároku na úrok z úveru. Avšak od chvíle, keď na (kvalifikované) omeškanie dlžníka reaguje veriteľ predčasným zosplatením úveru, už nejde o plnenie práv a povinností z pôvodnej úverovej zmluvy, ale predčasným zosplatením vzniká medzi veriteľom a dlžníkom nový (sankčný) právny vzťah, ktorého súčasťou okrem úrokov z omeškania je podstatné právo veriteľa požadovať (a v prípade neplnenia aj vymáhať) okamžité vrátenie celej istiny. Nejde teda v žiadnom prípade o zvýhodnenie dlžníka, naopak dlžník (vinou vlastného neplnenia zmluvných podmienok a následnej reakcie veriteľa) ocitá sa vo veľmi nevýhodnej situácii, keď je povinný okamžite vrátiť celú istinu aj s úrokmi, ktoré vznikli do dňa zosplatenia. Dlžník sa nezbavuje žiadnej povinnosti - úrok ku dňu predčasnej splatnosti zafixuje a istina sa ďalej neuročí. Nárok na úrok za obdobie po dátume predčasnej splatnosti veriteľovi ešte nevznikol (vznikol by mu len vtedy, ak by dlžník naďalej mal právo poskytnutými finančnými prostriedkami disponovať, teda pokračovať v ich vracaní v splátkach), preto nemohlo dôjsť ani k zániku takéhoto nároku“. Krajský súd v Trenčíne podporne odkázal aj na komentár k Občianskemu zákonníku, podľa ktorého „podľa ustálenej súdnej praxe dohodnuté úroky z poskytovaných peňažných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu, od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úrok z omeškania. /.../ Nie je rozhodujúce, či splatnosť pohľadávky nastane v dohodnutej dobe, alebo veriteľ využije právo požadovať celý dlh pre nesplnenie niektorej splátky na základe dohody podľa § 565 OZ. Po splatnosti pohľadávky možno požadovať len úroky z omeškania“. Odvolací súd sa stotožňuje aj s týmto právnym názorom vysloveným Krajským súdom v Trenčíne.

12. Vzhľadom na vyššie uvedené krajský súd rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch ako vecne správny potvrdil a vo zvyšku (ako odvolaním nenapadnutý) rozsudok okresného súdu ponechal nedotknutým.

13. V odvolacom konaní boli úspešní žalovaní 1/, 3/, z ktorých trovy odvolacieho konania vznikli len žalovanému v rade 2/ v dôsledku podania vyjadrenia k odvolaniu žalobcu, a preto odvolací súd podľa zásady úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 CSP) uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému v rade 2/ trovy odvolacieho konania v celom rozsahu. Odvolací súd tak rozhodol v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP) s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

14. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.
Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok dovolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).